

Capitolul I. Luarea de mită

I. Luare de mită. Împrumut. Folos necuvenit

Legea nr. 78/2000, art. 7

C. pen., art. 254

C. proc. pen., art. 91¹

Conform practicii judiciare constante a Înaltei Curți de Casație și Justiție, fapta funcționarului public de a solicita o sumă de bani cu titlul de împrumut, în scopul de a face un act contrar îndatoririlor sale de serviciu, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de luare de mită, prevăzută de art. 254 C. pen.

Apărarea inculpatului, în sensul că suma de bani găsită asupra sa cu ocazia realizării acțiunii de flagrant reprezintă un împrumut acordat de denunțator, este de altfel și lipsită de suport logic, în condițiile în care nu se afla cu denunțatorul în relații de prietenie care să justifice acordarea cu titlu de împrumut a unei sume apreciabile, de 30.000 euro, iar în al doilea rând, interceptările convorbirilor telefonice, efectuate în concordanță cu prevederile art. 91¹ C. proc. pen., coroborate cu declarațiile martorului denunțator și cu celelalte probe administrate confirmă scopul ilicit al primirii sumei de bani.

C.A. Cluj, s. pen. și min., dec. nr. 51/A din 12 mai 2009,

www.legalis.ro

Tribunalul Cluj, prin sentința penală nr. 217/D/17.04.2008, a condamnat pe inculpatul C.P., în temeiul art. 254 alin. (1) și (2) C. pen., raportat la art. 7 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 74 alin. (1) lit. a) și a art. 76 alin. (1) lit. c) C. pen., la pedeapsa de 2 ani și 10 luni închisoare, pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită, cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei, pe durata termenului de încercare prevăzut de art. 86² C. pen., stabilit de instanță la 5 ani și 10 luni. S-a interzis inculpatului, pe durata executării pedepsei, exercitarea drepturilor prevăzute de art. 64 alin. (1) lit. a)-c) C. pen. și s-a scăzut din durata pedepsei pronunțate timpul reținerii și al arestului preventiv, începând cu data de 27.07.2007 și până la data de 24.01.2008. Prin aceeași sentință, în temeiul art. 11 pct. 2 lit. a), raportat la art. 10 lit. d) C. proc. pen., a fost achitat inculpatul P.I., pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită prevăzută de

art. 254 alin. (1), raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000, deoarece fapta nu întrunește elementele constitutive ale acestei infracțiuni.

În fapt, s-a reținut, în esență, că inculpatul C.P., în calitate de primar al comunei J. și președinte al comisiei de fond funciar din această comună, în perioada noiembrie 2006 - iulie 2007 a pretins de la denunțatorul M.P.A. suma de 18.000 euro, din care a și primit efectiv 13.000 euro, în scopul de a îndeplini un act privitor la îndatoririle sale de serviciu, și anume de a semna punerea în posesie pentru un teren aflat pe raza comunei J., județul Cluj, teren în care denunțatorul avea un interes financiar.

În privința inculpatului P.I. s-a reținut că, în calitate de membru al comisiei de fond funciar din comuna J., în perioada noiembrie - decembrie 2006, a pretins și primit de la denunțatorul M.P.A., în mod direct și prin intermediul lui M.N., suma de 1.500 euro, pentru ca în calitate pe care o avea să procedeze la întocmirea cu precădere a actelor de punere în posesie pentru un teren de pe raza comunei J., unde făptuitorul M.P.A. avea un interes material direct.

Împotriva soluției instanței de fond au declarat apel Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, D.N.A., Serviciul teritorial Cluj și inculpatul C.P.

Prin apelul său, D.N.A. Cluj a solicitat admiterea acestuia, desființarea sentinței Tribunalului ca nelegală și netemeinică, apreciind că se impune înlăturarea circumstanțelor atenuante reținute în favoarea inculpatului C.P., dispunerea executării pedepsei prin privare de libertate și, totodată, majorarea cuantumului sancțiunii stabilite de prima instanță și, în fine, condamnarea inculpatului P.I. pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită prevăzută de art. 254 alin. (1) C. pen., raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000, achitarea acestuia datorându-se unei greșite aprecieri a probelor existente la dosar.

Prin motivele scrise și orale ale apelului său, inculpatul C.P. a solicitat în principal achitarea sa de sub învinuirea infracțiunii de luare de mită conform art. 10 lit. a) și d), raportat la art. 11 pct. 2 lit. a) C. proc. pen.

Curtea, examinând apelurile declarate prin prisma motivelor invocate, a ajuns la următoarele constatări:

În raport de dispozițiile art. 62, art. 63 C. proc. pen., cu referire la art. 1, art. 200, art. 289 C. proc. pen., hotărârea prin care se soluționează cauza penală dedusă judecății trebuie să apară ca o concluzie, susținută de materialul probator administrat în dosar, constituind un lanț deductiv, fără discontinuitate.

Întrucât din probațiunea administrată în cursul urmăririi penale și în faza cercetării judecătorești și din soluția pronunțată de Tribunal au rezultat contradicții de esență ce poartă asupra stării de fapt și a activității infracționale a inculpaților, Curtea, ținând cont de efectul devolutiv al apelurilor, a dispus, conform art. 371 C. proc. pen., reaudierea nemijlocită a tuturor părților implicate în proces, prin aceasta respectându-se obligațiile impuse României de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Dănilă c. României* din 08.03.2007, prin care se statuează că instanța, în baza rolului său activ, este obligată să efectueze cercetarea judecătorească, administrând nemijlocit probele care s-au strâns în faza de urmărire penală, precum și orice alte probe pe care le consideră utile, pertinente și concludente pentru aflarea adevărului, chiar dacă cele din cursul urmăririi penale conturează situația de fapt și gradul de vinovăție al inculpaților, stabilindu-se situația faptică ce va fi redată mai jos:

Inculpatul C.P. a ocupat funcția de primar al comunei J., începând cu anul 2004, calitate în care, conform dispozițiilor legale, îndeplinea și funcția de președinte al comisiei locale de fond funciar, având ca atribuții constituirea și funcționarea comisiilor pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor, punerea în posesie a proprietarilor și atribuirea, pe cale de consecință, a titlurilor de proprietate celor îndreptățiți.

Alături de inculpatul C.P., din comisia locală de fond funciar mai făceau parte inculpatul P.I. – inginer agronom – precum și martora P.T. – referent, specialist în măsurători topografice, toți trei având atribuții privind punerea în posesie a persoanelor îndreptățite la retrocedarea terenurilor potrivit dispozițiilor legale.

Conform declarației constante a denunțătorului M.P.A. din faza de urmărire penală și din fața instanțelor de judecată, acesta, în cursul anului 2006, a ajuns și pe raza comunei J., fiind interesat de achiziționarea unor terenuri pentru pășunat în vederea constituirii unei ferme pentru creșterea ovinelor. În demersurile pentru cumpărarea terenurilor denunțătorul a fost însoțit și de martorul M.N., condiții în care cei doi au luat contact cu inculpații C.P. și P.I.

Probele dosarului relevă că denunțătorul a încheiat câteva tranzacții vizând suprafețe de teren situate pe raza comunei J., achiziții realizate de la mai multe persoane fizice, însă, datorită situației juridice complicate a unora dintre terenuri, și-a cesionat drepturile în favoarea martorului C.R.R.

Probațiunea scrisă și testimonială relevă împrejurarea că denunțătorul M.P.A., din discuțiile purtate cu inculpatul C.P., a aflat că pe

raza comunei J. o persoană fizică cu domiciliul în Tg. Mureș, pe nume L.P., urmează să fie pusă în posesie pe o suprafață mai mare de teren, denunțatorul fiind interesat și exprimându-și fără echivoc dreptul de a cumpăra aceste pământuri ce-i aparțineau lui L.P.

Aceeași probațiune demonstrează că denunțatorul a aflat despre existența terenului de vânzare ce-i aparținea lui L.P. și de la inculpatul P.I. și de la viceprimarul P.I.D. De altfel, viceprimarul comunei J. i l-a prezentat pe martorul M.N. inculpatului P.I. Interesul denunțatorului în achiziționarea acestei suprafețe de teren era justificat de faptul că aceasta era considerabilă, iar retrocedarea urma să fie realizată către o singură persoană, L.P.

Prin intermediul inculpaților C.P. și P.I., denunțatorul M.P.A. a luat legătura cu viitorul proprietar al terenului cu care a și încheiat la data de 23.11.2006 o promisiune de vânzare-cumpărare având ca obiect suprafața de 45 ha situată în locul numit P., în tarlăua 45, pentru prețul de 1 euro/mp. Din declarațiile denunțatorului și ale martorului L.P. rezultă că cei doi au stabilit ca denunțatorul să se ocupe de toate demersurile pe lângă Primăria J., în vederea obținerii actelor de punere în posesie, a intabulării terenului și apoi a vânzării lui prin act autentic, la momentul încheierii antecontractului vânzătorul obținând doar un avans din preț, la finalizarea și autentificarea actului la notar trebuind să încaseze și diferența.

În declarațiile date în faza de urmărire penală, cât și în fața ambelor instanțe de judecată, niciunul dintre inculpați nu a recunoscut că ar fi avut vreo contribuție la punerea în legătură a denunțatorului M.P.A. cu martorul L.P., ba mai mult, au negat că ar fi intervenit și l-au sfătuit pe martorul L. să încheie antecontractul cu denunțatorul, indicându-i chiar și suma în schimbul căreia să fie înstrăinat terenul.

Declarațiile inculpaților sunt combătute de depoziția constantă a martorului L.P. din faza de urmărire penală și din fața instanțelor, acesta în fața Curții arătând textual: „aproximativ cu o zi sau două înainte de încheierea primului antecontract, deplasându-mă la J., respectiv la primărie, am intrat în sala în care se desfășurase o ședință a Consiliului local și, în această împrejurare, inculpatul C.P. mi-a spus că o să-mi fie retrocedată o suprafață de teren și mi-a spus totodată că există un antreprenor care este interesat de achiziționarea terenului și cred că mi l-a indicat pe M.P.A. spunându-mi că ar fi bine pentru comună (...) dacă i-aș vinde terenul acestuia. Eu nu eram decis în acel moment dacă să vând sau nu terenul, nici nu știam exact care este amplasamentul acestuia. Ieșind din sala de ședință a

Consiliului local m-am deplasat împreună cu martorul S.I. care era mandatarul și administratorul meu, în biroul inculpatului P.I., acesta indicându-mi tarlăua unde urma să primesc suprafața de 10 ha și propunându-mi totodată să vând această suprafață lui M.P.A. cu suma de 1 euro/mp. Acela a fost momentul în care am acceptat să-i vând terenul lui M.P.A.”.

În aceste condiții, susținerea denunțatorului că atât inculpatul C.P., cât și inculpatul P.I. i-au comunicat despre viitoarea punere în posesie a lui L.P. pe o suprafață de 45 ha în P., cu mult timp înainte ca acest fapt să facă obiectul dezbaterilor în comisia de fond funciar, este dovedită în afara oricărui dubiu chiar prin convenția depusă la dosarul de urmărire penală pe care denunțatorul a încheiat-o cu L.P., act ce poartă data de 23.11.2006, anterioară datei la care comisia de fond funciar J. a hotărât amplasamentul și suprafața destinată martorului L. De altfel, de îndată după ce a avut loc ședința comisiei, inculpatul C.P. i-a pus denunțatorului la dispoziție un exemplar al procesului-verbal de ședință, neavând nicio importanță împrejurarea că procesele-verbale ale comisiei de fond funciar erau afișate la loc public, după momentul întocmirii lor. Punerea la dispoziție a procesului-verbal către denunțator din partea Primarului C.P. este justificată prin faptul că acesta a dorit să fie prompt, prin raportare la atitudinea denunțatorului care i-a predat suma de 1.000 euro tocmai pentru dezvăluirea locației și a suprafeței de teren cu care urma să fie reîmproprietărit L.P. (dezvăluire anterioară ședinței oficiale din 24.11.2006 a comisiei de fond funciar), locație în care denunțatorul avea interes financiar.

Este în afara oricărei îndoieli că, dacă nu ar fi avut acces la aceste informații, denunțatorul nu ar fi putut contracta cu L.P., promisiunea dintre ei doi prevăzând suprafața de 45 ha teren situată în tarlăua 45 P. Cum însă acest amplasament a fost hotărât în comisia de fond funciar după data contractului dintre M.P.A. și L.P., iar propunerea amplasamentului, cu indicarea expresă a tarlălei, a venit în ședința comisiei din 24.11.2006 din partea primarului, inculpatul C.P., apare ca dovedit că acesta i-a comunicat anterior denunțatorului aceste împrejurări.

În legătură cu pretinderea sumelor de bani de către inculpații C.P. și P.I. de la denunțatorul M.P.A., sunt de remarcat câteva aspecte față de cele relevate în rechizitoriul Parchetului și considerentele instanței de fond.

În actul de sesizare al instanței se reține că la finele lunii noiembrie 2006, în incinta Primăriei J., în biroul inculpatului C.P., denun-

țătorul i-a dat acestuia suma de 1.000 euro pentru obținerea cu prioritate a actelor de punere în posesie pe numele lui L.P.

În privința inculpatului P.I., prin același rechizitoriu se reține că la finele lunii noiembrie 2006 a primit din partea denunțătorului suma de 1.000 euro prin intermediul lui M.N., iar apoi, în cursul lunii decembrie 2006, denunțătorul i-a mai achitat personal suma de 500 euro, în biroul său de la Primăria J.

Procurorul a mai arătat că înainte de întocmirea protocolului dintre Primăria comunei J. și A.D.S. București, inculpatul C.P. ar mai fi pretins de la denunțătorul M.P.A. suma de 2.000 euro, în același scop al punerii în posesie în tarlaua 45 P. a numitului L.P., denunțătorul fiind interesat a achiziționa terenurile.

Sușinerile procurorului cu privire la perioadele exacte de timp în care cei doi inculpați ar fi pretins sumele de bani reținute cu titlu de mită au fost clarificate de către Curte, ținându-se cont de depozitia denunțătorului în care acesta precizează textual: „am înmănat cei 500 euro pentru fiecare, respectiv inginerului P.I. și numitei P.T. înainte de data de 23.11.2006, când am încheiat un antecontract cu L.P. Țin minte acest lucru pentru că cei doi mi-au reproșat că le-am dat prea puțini bani în condițiile în care primarului C.P. i-am dat 1.000 euro”.

Apare astfel evident că ordinea cronologică a mituirii inculpaților, respectiv a sumelor predate de către denunțător acestora este următoarea: suma de 1.000 euro către Primarul C.P. și suma de 500 euro în favoarea inginerului P.I. au fost predate de către denunțător înainte de încheierea antecontractului cu L.P. la data de 23.11.2006. Așa se explică, pe fondul primirii banilor, disponibilitatea primarului de a-i furniza date cu privire la locul de amplasare al unui teren în care denunțătorul avea interes anterior ședinței din 24.11.2006.

Primirea sumei de 500 euro de către inculpatul P.I. din partea denunțătorului este dovedită prin declarațiile acestuia care se coroborează perfect cu atitudinea inculpatului P.I. din ziua ședinței comisiei de fond funciar și cu declarațiile martorei A.M. din fața Curții.

Ceea ce este important în acest dosar este nu ordinea în care s-au predat sumele de bani, ci împrejurarea că acestea au fost solicitate de către inculpați anterior îndeplinirii atribuțiilor de serviciu. S-a dovedit mai presus de orice îndoială că inculpații au primit de la denunțător înainte de îndeplinirea atribuțiilor legale de serviciu, în cursul lunilor noiembrie și decembrie 2006, suma de 3.000 euro – inculpatul C.P. și suma de 1.500 euro – inculpatul P.I., prezentând

mai puțină importanță, așa cum s-a arătat, cuantumul sumelor remise în fiecare lună, ceea ce oferă relevanță juridică fiind momentul pretinderii acestora și dovada predării lor.

Probele scrise și testimoniale din tot cursul procesului penal relevă că la data de 12.09.2006 s-a încheiat un contract de vânzare-cumpărare având ca obiect o suprafață de teren de 12.400 mp, între denunțatorul M.P.A. și soția acestuia și tatăl inculpatului P.I., prețul de vânzare al terenului fiind stabilit la 350.000.000 lei.

Actele dosarului au dovedit că nici după mituirea inculpaților cu sumele de câte 3.000 euro – inculpatul C.P. și 1.500 euro – inculpatul P.I., denunțatorul nu a reușit punerea în posesie pe terenurile în litigiu. Dimpotrivă, probațiunea relevă că, din contră, cu prilejul unor discuții purtate cu inculpatul C.P. la începutul anului 2007, acesta i-a sugerat denunțatorului să-i avanseze o sumă mai consistentă, apreciind banii primiți ca insuficienți în condițiile în care apăreau zvonuri că în zonă va face investiții Compania N., iar pentru asemenea terenuri se plătesc „zeci de mii euro”.

Denunțatorul a susținut pe parcursul procesului că, apreciind ca exagerate pretențiile inculpatului C.P., a încercat să rezolve situația fără predarea vreunei sume de bani, însă nu a reușit, cu toate că martorul L.P. a făcut o sesizare la Prefectura județului Cluj pentru tergiversarea punerii în posesie pe amplasamentul hotărât la 24.11.2006. Nici inculpatul P.I. nu a reușit să-l determine pe inculpatul C.P. să fie de acord cu punerea în posesie a denunțatorului asupra suprafețelor stabilite în ședința comisiei de fond funciar din 24.11.2006.

După mai multe luni de amânare a rezolvării problemelor de fond funciar, când a apărut evidentă tergiversarea punerii în posesie pe cale legală, denunțatorul M.P.A. și numitul M.N. s-au autodenunțat cu privire la săvârșirea infracțiunii de dare de mită, condiții în care la 27.07.2007 s-a organizat o activitate de prindere în flagrant a inculpatului C.P., prin consemnarea seriilor a 20 bancnote care compuneau suma de 10.000 euro pusă la dispoziție de către denunțator. Denunțul numitului M.P.A. preciza că inculpatul C.P. a solicitat „zeci de mii euro” pentru a fi de acord și a semna procesul-verbal de punere în posesie a martorului L.P. pentru terenul situat în tarlăua 45 P., astfel că pentru precizarea exactă a sumei de bani pretinsă cu titlu de mită, s-a organizat flagrantul.

Probele dosarului relevă că la 26.07.2007, martorul M.N., împreună cu denunțatorul, s-au întâlnit cu inculpatul P.I. la un restaurant din Cluj-Napoca, ocazie cu care inculpatul P.I. l-a apelat de pe telefonul său pe inculpatul C.P. căruia i-a comunicat că

denunțătorul dorește să se întâlnească cu el pentru a discuta despre punerea în posesie a numitului L.P. pe amplasamentele hotărâte la 24.11.2006, stabilind cu acea ocazie că întâlnirea va avea loc a doua zi, după un nou contact telefonic între inculpatul C.P. și denunțător.

În cursul zilei de 27.07.2007, denunțătorul s-a întâlnit cu inculpatul C.P. la restaurantul KM 17 din comuna J., prilej cu care inculpatul i-a pretins suma de 15.000 euro, arătându-se dispus ca, pentru această sumă, să-i semneze actele de punere în posesie în P., însă doar pentru suprafața de 5 ha. Denunțătorul și inculpatul C.P. au mai convenit ca, în aceeași seară, denunțătorul să-i și achite suma de 10.000 euro, urmând ca, în cursul zilei de luni 30.07.2007, cu ocazia semnării actelor, să-i fie plătită și diferența de 5.000 euro. În jurul orei 19:40, denunțătorul, având 4 bancnote tratate cu substanță chimică fluorescentă, pe ele fiind înscrise mențiunile „mită” și 27.07.2007, l-a apelat pe inculpatul C.P. pe telefonul mobil, convenind să se întâlnească în stația de combustibil de pe drumul național. La ora 19:50, când denunțătorul a ajuns în stația Peco, inculpatul C.P. îl aștepta, amândoi urcând în autoturismul denunțătorului unde acesta i-a înmănat inculpatului C.P. suma de 10.000 euro aflată într-o pungă de plastic. După primirea banilor, inculpatul C.P. l-a asigurat pe denunțător că problemele sunt rezolvate și că „îi face lui L. titlu”.

Nici în faza de urmărire penală și nici în fața instanțelor de judecată inculpatul C.P. nu a recunoscut primirea sumei de 3.000 euro cu titlu de mită de la denunțător, iar în privința celor 10.000 euro găsiți asupra sa cu ocazia flagrantului, a precizat că reprezintă un împrumut luat de la denunțător.

Aceste apărări au fost înlăturate de către Curte ca nesincere și de circumstanță, fiind făcute de inculpat cu scopul de a-și atenua răspunderea penală ce-i incumbă.

În practica judiciară constantă a instanței supreme s-a decis că fapta unui funcționar de a solicita o sumă de bani cu titlu de împrumut, în scopul de a face un act contrar îndatoririlor sale de serviciu, reprezintă infracțiunea de luare de mită, deoarece împrumutul constituie un folos în sensul dispozițiilor art. 254 C. pen.

Vinovăția inculpatului rezultă fără echivoc din declarațiile constante ale denunțătorului atât din cursul urmăririi penale, cât și din cursul cercetării judecătorești. Acesta a arătat că în cursul lunii noiembrie 2006, inculpatul C.P. i-a pretins sume de bani neprecizate inițial, care s-au situat însă în final la valoarea de 18.000 euro, condiționând de primirea banilor eliberarea actelor de punere în posesie

asupra terenurilor lui L.P., unde denunțatorul avea interes direct. S-a dovedit că denunțatorul i-a plătit efectiv inculpatului în trei tranșe suma de 13.000 euro, respectiv 1.000 euro în luna noiembrie 2006, 2.000 euro în luna decembrie 2006 și 10.000 euro în 27.07.2007. Susținerile denunțatorului sunt probate prin antecontractul de vânzare-cumpărare încheiat cu L.P. la 23.11.2006, coroborate perfect cu declarația martorului L.P. din faza de urmărire penală și din fața Curții, unde precizează că „îmi amintesc că am purtat cu partea vătămată (denunțator) o discuție, după încheierea primului antecontract în care acesta a afirmat căăștia vor să ne mulgă pe amândoi, referindu-se probabil la angajații primăriei”.

Despre împrejurarea pretinderii și primirii celor 3.000 euro de către inculpatul C.P. relatează și martorul M.N., atât în faza de urmărire penală, cât și în fața instanței, acesta fiind un martor direct, care îl însoțea și ajuta pe denunțator în rezolvarea problemelor funciare în comuna J. În depoziția din faza de urmărire penală, cât și în fața Curții, martorul M.N. precizează că, în cauză, cunoaște de la denunțator faptul că i-a plătit inculpatului C.P. suma de 3.000 euro pentru a fi de acord și a semna actele de punere în posesie a lui L.P. în pășunea situată în tarlaua 45 P.

Nu în ultimul rând, vinovăția inculpatului C.P. este probată pe deplin prin conținutul înregistrărilor audio-video și ambientale efectuate în cauză.

De reținut că în legătură cu pretinderea sumei de 15.000 euro de la denunțatorul M.P.A., pentru realizarea și semnarea punerii în posesie a lui L.P., inculpatul C.P. a arătat că a fost de acord cu primirea acestor bani, doar la insistențele repetate ale denunțatorului.

Întreaga probațiune administrată în această cauză infirmă apărările inculpatului referitoare la condițiile în care a pretins suma de 18.000 euro, din care a primit efectiv 13.000 euro. Astfel, declarațiile constante ale denunțatorului M.P.A., coroborate cu declarația martorilor L.P., M.N. și A.M., dovedesc că inculpatul C.P. și-a încălcat atribuțiile legale de serviciu și a furnizat denunțatorului date certe privind viitoarea punere în posesie a lui L.P. la 21.11.2006 (declarația L., din fața Curții), anterior ședinței oficiale în care urma să se hotărască de către toți membri comisiei de fond funciar acest fapt.

Atitudinea de încălcare a legalității vizând corecta îndeplinire a sarcinilor de serviciu de către inculpatul C.P. este dovedită și prin delegarea denunțatorului în fața A.D.S. București, în condițiile în care a fost avertizat de către martora A.M. că face o greșeală, iar

denunțătorul nu avea nicio legătură cu această instituție, el neavând abilitarea legală să rezolve semnarea actului, lucru dovedit în cauză. Interesul financiar al primarului în rezolvarea problemelor denunțătorului este dovedit și prin faptul că a acceptat să se întâlnească cu denunțătorul M.P.A. într-o altă locație decât Primăria J., nedovedindu-se că anterior anului 2006 ei s-ar fi cunoscut și ar fi fost în relații de prietenie.

Vinovăția sa este probată și prin conținutul interceptărilor convorbirilor telefonice și ambientale din care rezultă modul în care inculpatul C.P. îl învață pe denunțător ce atitudine să adopte față de celelalte persoane implicate în orice fel în actele de punere în posesie, este dovedită de asemenea recomandarea de a-i achita denunțătorul și inculpatului P.I. o sumă de 10.000 euro „pentru a-i închide gura”, atitudine coroborată cu lipsa de reacție în recuperarea actelor primăriei, aflate în posesia denunțătorului. În acest context trebuie privită ca fiind deplin reală susținerea denunțătorului în sensul că până la momentul promiterii celor 15.000 euro nu a fost posibilă punerea în posesie pe acel amplasament, iar după întâlnirea din 27.07.2007, acest fapt urma a se rezolva de îndată în ziua imediat următoare.

Apărătorul ales al inculpatului C.P. a contestat probele obținute prin mijloace de probă administrate ilegal (în opinia sa), având acest drept – a se vedea cazul *Khom c. Marii Britanii* –, acesta referindu-se la conținutul înregistrărilor convorbirilor telefonice și ambientale privitoare la discuțiile purtate în zilele de 26 și 27.07.2007 între inculpatul C.P. și denunțător.

Potrivit art. 91⁶ alin. (2) C. proc. pen., înregistrările efectuate de părți sau de alte persoane constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terții.

Este mai presus de orice îndoială că atunci când există asemenea înregistrări ca în speță, nu se poate face abstracție de ele, urmând ca faptele și împrejurările la care se referă să fie apreciate în ansamblul probator administrat în cauză, cu atât mai mult cu cât principiul egalității armelor, consacrat de Convenția europeană a drepturilor omului, semnifică tratarea egală a părților pe toată durata desfășurării procedurii în fața unui Tribunal, fără ca vreuna din ele să fie avantajată în raport cu cealaltă sau cu celelalte părți din proces.

Având în vedere modul de obținere a mijloacelor de probă în acest dosar de către procurori, Curtea a apreciat că în speță nu sunt incidente dispozițiile art. 64 alin. (2) C. proc. pen., potrivit căruia „mijloacele de probă obținute în mod ilegal nu pot fi folosite în

procesul penal”, neexistând nicio încălcare a principiului loialității în obținerea mijloacelor de probă.

Potrivit art. 68 alin. (2) C. proc. pen., este oprită a determina o persoană să săvârșească sau să continue săvârșirea unei fapte, în scopul obținerii de probe. Acest text de lege nu trebuie privit însă izolat, rupt de context, ci integrat unitar în titlul din care face parte, respectiv interzicerea mijloacelor de constrângere.

Deși legiuitorul nu a indicat expres în ce constă acțiunea de determinare, este incontestabil că aceasta nu poate avea loc decât prin modalitățile alternative prevăzute în alin. (1) al art. indicat: violențe, amenințări ori alte mijloace de convingere, precum și promisiuni sau îndemnuri.

În lipsa unor asemenea acțiuni insidioase, nu se poate reține că există o determinare, întrucât numai prin modalitățile alternative de mai sus se influențează voința persoanei asupra căreia acestea se exercită, ea fiind în situația în care nu mai gândește și acționează liber.

A considera că, dincolo de exigențele textului de lege, orice acțiune din partea unei persoane se poate circumscrie noțiunii de „determinare” ar însemna, pe de o parte, a ignora împrejurarea că cel asupra căruia se exercită determinarea are deplină capacitate de exercițiu, iar, pe de altă parte, a adăuga la lege, dând noțiunii și alte semnificații decât cele pe care legiuitorul însuși le-a dat.

Ținând cont că în opinia Curții mijloacele de probă administrate în prezenta speță au fost obținute în mod legal, conchidem că vinovăția inculpatului C.P. în comiterea infracțiunii de luare de mită este dovedită și prin conținutul înregistrărilor convorbirilor telefonice și ambientale dintre inculpat și denunțator.

Dând sens și dispozițiilor art. 3 C. proc. pen. privind aflarea adevărului, normă cu valoare de principiu în procesul penal, Curtea a reținut și apreciat toate probele științifice și testimoniale indicate atât în rechizitoriul Parchetului, cât și propuse în apărare de către inculpatul C.P., ele reflectând adevărul, ținând seama de întregul material administrat în cauză.

Cum, potrivit art. 64 C. proc. pen., nu se face distincție între valoarea probantă a mijloacelor de probă administrate în faza urmăririi penale și a judecării, se poate concluziona că nu există un temei legal pentru a se crea o ordine de preferință între declarațiile inculpatului.

Pe de altă parte, declarațiile acestuia date în faza judecării și în faza de urmărire penală pot servi la aflarea adevărului, numai în măsura în care se coroborează cu alte probe.